

PROGRAMMA VAN EISEN

Stip op de horizon
voor KC 't
Sparrenbos

**Definitief Eindrapport
25 januari 2025**

**Opgesteld door:
Wendie Hardeman**

‘Door het goede te bevestigen
breng je het tot leven.
Vergelijk het met vertrouwen:
dat geef je terwijl je niet weet
hoe de ander zal handelen.’

Gert Biesta

Inhoudsopgave

- 3. De opgave
- 4. Wat is dit?
- 5. De aanpak
- 7. Vertrekpunt
- 23. Mentimeter
- 28. Expeditie nul25
- 31. Vlekkenplan met uitwerking
- 48. Op de agenda
- 49. Gebouwconcept in getallen
- 50. Bijlagen bij dit Programma van eisen
- 51. Colofon

De opgave

Nieuwbouw (unilocatie) voor voor Kindcentrum (KC) 't Sparrenbos op de locatie aan de Eikakkershoeven te Rosmalen waarin gehuisvest worden:

- Basisschool 't Sparrenbos met 360 leerlingen en een uitbreidingsbehoefte van 50 leerlingen
- 6 groepen 0<4 jarigen van Kanteel, 274 m² eigen ruimtes voor buitenschoolse opvang (BSO) van Kanteel. Voor de overige BSO-ruimtebehoefte wordt gebruik gemaakt van ruimtes van de school.

In totaal ca. 3.000 m² bvo (bruto vloeroppervlak).

Locatie Maaslandhoeven blijft in gebruik tot het moment van verhuizing naar de nieuwbouw.

Om ervoor te zorgen dat de nieuwbouw optimaal aansluit bij de eisen en wensen van de toekomstige gebruikers is dit ruimtelijk-functioneel Programma van eisen opgesteld binnen vooraf gestelde kaders (zie Vertrekpunten).

Wat is dit?

Dit document is het Ruimtelijk-functioneel Programma van eisen voor het nieuw te bouwen Kindcentrum. Separaat wordt nog een Technische Programma van eisen opgesteld voor de installaties en afwerking.

Dit is een verslag van het traject dat samen met de toekomstige gebouwgebruikers doorlopen is in het voorjaar van 2024.

Het document kan worden gebruikt voor terugkoppeling naar de achterban van betrokken partijen en als contractstuk voor het ontwerpteam die het ontwerp gaat maken.

Het kan ook gebruikt worden in het traject waarin het inhoudelijke onderwijsconcept wordt uitgewerkt en voor de werkgroepen die zich met deelonderwerpen gaan bezighouden zoals bijvoorbeeld de buitenruimte.

De aanpak

STAP 1: KADERS

Het uitwerken van de opgave moet passen binnen de kaders zoals geformuleerd en vastgesteld door de gemeente, het schoolbestuur en de leidinggevenden van de kinderopvang. Hiertoe is een aantal gesprekken gevoerd met betrokken personen en organisaties. De resultaten van deze gesprekken beschreven zijn in het hoofdstuk Vertrekpunt.

STAP 2: VERKENNING

Op 14 maart tijdens een bijeenkomst met een groot aantal toekomstige gebouwgebruikersproject is informatie gedeeld en zijn de mensen uitgenodigd om mee te denken over onderwerpen die meegenomen moeten worden in het Programma van eisen.

De aanpak

STAP 3: EXPEDITIE nul25

Op 17 april heeft een delegatie van de toekomstige gebruikers het huisvestingsconcept voor het nieuwe gebouw ontwikkeld. In de periode daarna is het ruimteprogramma toegevoegd. Hierin staan aantal, soort en omvang van de gewenste ruimtes genoemd.

STAP 4: PRESENTATIE

Te zijner tijd zal een datum geprikt worden voor de plenaire (informatieve) terugkoppeling aan alle professionals van KC 't Sparrenbos.

Vertrekpunt: de gesprekken

In het voorjaar van 2024 heeft een aantal intakegesprekken plaatsgevonden met als doel de kaders voor het Programma van eisen vast te stellen.

1. Met Rob Wingens, bestuurder van Signum Onderwijs en opvang en de directeur Hans van Zoggel directeur van de school;
2. Met Projectteam Nieuwbouw: Marieke, Pamela, Bianca, Tamara, Irma, Nancy en Hans;
3. Met Tamara van Gemert en Mirelle van Gemert van Kanteel Kinderopvang;
4. Met Lilianne Heemels en Frank van Weert van de gemeente 's-Hertogenbosch;
5. Met Herman van Berkum, van Bureau van Berkum.

De resultaten van deze gesprekken zijn op de volgende pagina's samengevat. Ook is de massastudie voor de locatie opgenomen in dit hoofdstuk. Hiermee is het speelveld waarbinnen het Programma van eisen moet blijven, bepaald.

Vertrekpunt: School

Schoolbestuur en de directie geven de volgende aandachtspunten mee als het gaat om de nieuwe huisvesting voor KC 't Sparrenbos:

- De visie van de school is verwoord in bijgaande document: <https://app.box.com/s/ywdpxbxyewx5pcecibf3dcuqqlh7i6wc>
- Het onderwijsconcept is traditioneel. De huidige manier van werken wordt voortgezet in het nieuwe gebouw. Daarbij gaan we wel de voordelen van nieuwbouw benutten.
- Het gebouw moet in beperkte mate kunnen meebewegen met toekomstige veranderingen. Het gebouw moet vooral efficiënt zijn. Elke m2 moet te gebruiken zijn voor het onderwijs. Dus slim omgaan met verkeersruimten en met installaties of voorzieningen t.b.v. de installaties.
- Grotere groepsruimtes zijn gewenst met mogelijkheid tot werken buiten de groepsruimte in een nabijgelegen leerplein.

Vertrekpunt: School

- De school kenmerkt zich door aandacht voor meerbegaafdheid. Niet alles kan klassikaal en dus moeten er plekken/voorzieningen zijn voor werken met/door kleine groepjes leerlingen voor groepsoverstijgend werken.
- Andere thema's die invloed kunnen hebben op het ontwerp zijn: bewegend leren en coöperatief leren.
- Samenwerkingsconcept met Kanteel is gebaseerd op de doorgaande leerlijn.
- Toegevoegde waarde voor de buurt is beperkt tot facilitering van de maandelijkse wijkraadvergadering. Het is nl. een Kindcentrum en niet een MFA.
- De school heeft geen personeel of vrijwilligers die in te zetten zijn voor het reguleren van het verkeer tijdens halen en brengen van de kinderen.

Vertrekpunt: Projectteam Nieuwbouw

Het Projectteam Nieuwbouw bestaande uit een delegatie van de toekomstige gebouwgebruikers geeft aan dat in het nieuwe gebouw onderwijs en opvang met elkaar verbonden moeten worden. „We werken vanuit een gemeenschappelijk perspectief aan ons Kindcentrum“.

Komende tijd zullen school en opvang gesprekken over de samenwerking voortzetten en nadenken wat dit betekent voor het gebouw.

Dit betekent in de praktijk ook dat ruimtes gedeeld zullen worden of gezamenlijk gebruikt, gelijktijdig of navolgelijk. Denk hierbij aan een gezamenlijke “koffiepot” als ontmoetingsplek, centraal in het gebouw.

Voor de school is belangrijk dat de ambitie Talentontwikkeling goed gefaciliteerd wordt.

Vertrekpunt: Kanteel Kinderopvang

Kanteel geeft de volgende aandachtspunten mee als het gaat om de nieuwe huisvesting voor KC 't Sparrenbos:

- Het aantal kindplaatsen dagopvang waar in de nieuwbouw plaats voor is, is 92. Bij een maximale groepsgrootte van 16 betekent dit 6 groepen. De ruimtebehoefte hiervoor wordt ingeschat op 112 m² bvo per groep, in totaal derhalve: 672 m² bvo.
- Aan eigen ruimtes voor BSO heeft Kanteel behoefte aan in totaal 274 m² bvo. Voor het overige zal gebruik gemaakt worden van ruimtes van de school.
- In totaal werd het volume voor Kanteel vastgesteld op 946 m² bvo. In de loop van het traject is dit volume bijgesteld naar 997 m² bvo. Dit is het getal dat terug te vinden is in het Ruimteprogramma.

Vertrekpunt: Kanteel Kinderopvang

- Kanteel heeft haar eisen en wensen geformuleerd een document, te vinden via onderstaande hyperlink:
<https://app.box.com/s/6qb6avitxez2bbrsn0gwrbyic984w2kf>
Graag aandacht hiervoor.
- Kanteel zal dit volume langjarig huren van Signum waarbij de huurprijs minimaal kostprijsdekkend is.
- Kanteel wil graag met het team van KC 't Sparrenbos op zoek naar vernieuwing aan de hand van thema's. Inspelen op toekomstige ontwikkelingen is hierbij een belangrijk aandachtspunten.

Vertrekpunt: Gemeente OHV

- Er komt vervangende nieuwbouw voor KC 't Sparrenbos bestaande uit onderwijs, kinderopvang en buitenschoolse opvang. Binnen de huidige gebouwen van IKC 't Sparrenbos vindt gebruik/verhuur van ruimte plaats voor maatschappelijke activiteiten buiten schooltijden. Die mogelijkheid van gebruik/verhuur blijft ook bestaan bij de vervangende nieuwbouw. Daar houden we in het ontwerp rekening mee. We voorzien, behalve voor de kinderopvang, geen extra ruimten voor uitsluitend maatschappelijke doeleinden in de nieuwbouw.
- De nieuwbouw moet plaats bieden aan onderwijs voor 360 leerlingen met een uitbreidingsmogelijkheid tot in totaal 410 leerlingen. Bijstelling van het aantal leerlingen is mogelijk als toekomstige prognoses daar aanleiding toe geven.

Vertrekpunt: Gemeente OHV

- Bovenop de genormeerde ruimtebehoefte (zie beschikking) wordt door de gemeente 25 m2 bvo extra bekostigd om gericht extra aanbod te creëren passend bij de behoefte van de populatie van de school. Dit is vastgelegd in het gemeentelijk Beleidskader (Raadsbesluit 10 oktober 2023)
<https://app.box.com/s/cmwp1q7vfw2z8xomd6yrnmvmf6if37kv>
- Voor de kinderopvang wordt het bvo grotendeels bepaald door de bereidheid van de aanbieder een langjarig huurcontract te tekenen. In de Beschikking gaat de gemeente uit van 1.220 m2 bvo. Dit is later bijgesteld naar de bvo's zoals opgenomen in dit Programma van eisen.
- Gemeente dekt de investering voor kinderopvang middels een rendabel krediet. Voor de verhuur aan de kinderopvangpartners gaan de gemeente uit van een (kostendekkend) beleidshuurtarief.

Vertrekpunt: Gemeente OHV

- Signum Onderwijs wordt juridisch eigenaar van het gehele kindcentrum. Op de ruimtes voor kinderopvang rust niet de onderwijsbestemming. Als de school groeit kunnen deze ruimtes niet zonder meer overgeheveld worden naar de school. De huurder heeft huurbescherming.
- Het plan voor de unilocatie heeft geen gevolgen voor het gymnastiekonderwijs
- De gemeente gaat uit van ENG en een gemiddelde score van Frisse Scholen klasse B. Daarbij hanteren we de eis dat de onderdelen licht, lucht en akoestiek een minimale score 'Frisse Scholen klasse B' hebben. Zie verder het beleidskader onderwijshuisvesting. Dit en andere eisen moeten nader worden t.z.t. uitgewerkt in een Technisch Programma van eisen.
- Een gedeelte van de buitenruimte van de school wordt buiten schooltijd opengesteld voor spelende kinderen uit de buurt.

Vertrekpunt: de kavel

Het kavel is weergegeven op onderstaand plaatje. De rode lijnen zijn de kavelgrenzen op dit moment.

Gemeente en schoolbestuur zullen afspraken maken over het eigendom/gebruik van de stroken grond behorende bij de buitenruimte, gelegen buiten deze rode lijn.

Vertrekpunt: de massastudie

Voorafgaand aan het traject Programma van eisen is een massastudie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor de nieuwbouw. Deze massastudie is uitgevoerd door Herman van Berkum:

<https://app.box.com/s/zjl5qlcea8pykbc229x7282sxzik7k4v>

De stedenbouwkundige randvoorwaarden van de gemeente zijn hierin meegenomen. Het plangebied binnen de kadastrale grens bedraagt: 4.563 m².

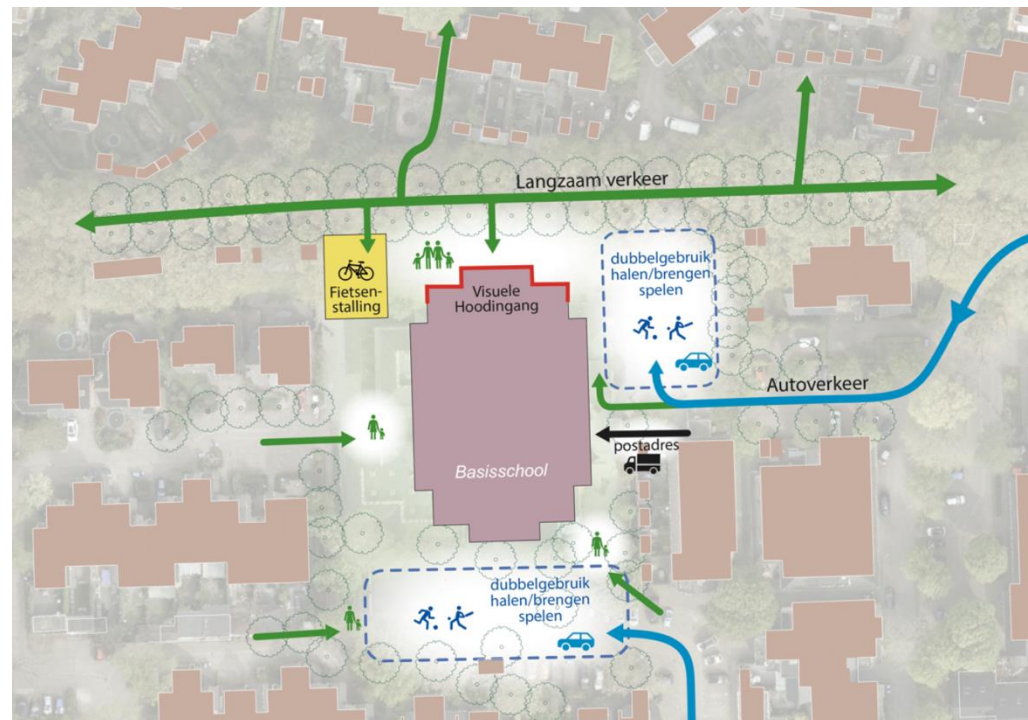
Conclusie van deze studie is kort samengevat:

- Locatie Eikakkershoeven is het meest geschikt
- De opgave past op deze locatie in een compacte tweelaagse vorm
- Aandacht wordt gevraagd voor de logistiek

Vertrekpunt: de massastudie

Onderstaande afbeelding geeft een beeld van het gebouw incl. ontsluitingen en buitenruimte in relatie tot de omgeving.

Vertrekpunt: de massastudie

Aanknopingspunten stedenbouw:

- Bebouwing heeft een maximale bouwhoogte van 9 m.
- De tweede bouwlaag in ieder geval binnen de bomencontouren. Op basis van een nadere inventarisatie van de bomen kan de impact en dus de afstand van het gebouw ten opzichte van de bomen worden bepaald.
- De tweede bouwlaag op minimaal 15 van bestaande woningen dan wel tuin. De grondlaag op minimaal 5 meter
- Fietsroutes loskoppelen van route auto.
- Onderzoek naar optimalisaties/ verbetering openbare ruimte in overgang naar het terrein van de school.

Voor vragen over stedenbouwkundige zaken: Luc Erps van de gemeente

Vertrekpunt: Gemeente Verkeer

- De massastudie uitgevoerd door Bureau Herman van Berkum, geeft ook aan welke stedenbouwkundige randvoorwaarden en verkeersaspecten van belang zijn. Deze massastudie is door de gemeente verder uitgewerkt in een Verkeersplan. De documenten zijn verzameld in de map: Verkeer:
<https://app.box.com/s/mqpy0peyefvnfuzv5i07skiz2hio43gd>
- Aandachtspunten zijn: richten op voetgangers en fietsers bij de aanvoerroutes naar het Kindcentrum toe en ook op het terrein van het Kindcentrum zelf.
- Er komen twee kiss-and-ride-velden. Dit zijn tevens speelpleinen voor de school. Buiten spijstijden zijn deze terreinen afgesloten voor verkeer d.m.v. een slagboom of hek. Deze terreinen kunnen ook gebruikt worden door leveranciers en hulpdiensten, kort-parkeerplek voor mindervaliden.
- De medewerkers parkeren in de wijk.

Vertrekpunt: Gemeente Verkeer

- De hoofdentree ligt aan de langzaam-verkeerroute. Dit moet een aantrekkelijke plek zijn om te verzamelen, te wachten op de kinderen, te spelen en ook om het gebouw in te gaan.
- Het postadres (incl. meterkast) komt aan de oostzijde. De school krijgt een nieuw adres.
- De speelpleinen zijn semi-openbaar. Buiten schooltijd kan iedereen hier spelen, m.u.v. het terrein achter de hekken.
- Aandacht voor de bomen die er staan. Bij voorkeur zoveel als mogelijk laten staan.
- Signum en gemeente maken goede afspraken over het eigendom en onderhoud van de kiss and ridezones en de speelpleinen.
- Aandachtspunt is de locatie van de afvalberging aan de oostkant. Zie Verkeersplan voor zoekgebied. Belangrijk is dat de route naar de openbare weg waar de afvalwagen komt vlak is, en niet te lang.

Voor vragen over Verkeer: Frank van Weert van de gemeente.

Vertrekpunt: Wet- en regelgeving

Aanvullende normen en wetten die gehanteerd worden bij het opstellen van het Programma van eisen en het ontwerp zijn:

1. De Verordening Onderwijshuisvesting met daarin vastgelegde de genormeerde ruimtebehoefte
2. De Wet op het Primair onderwijs (WPO)
3. Het Bouwbesluit aangevuld met het Programma van eisen Frisse scholen klasse B voor de onderdelen licht, lucht en geluid.
4. Eventueel aanvullende gemeentelijke eisen zoals het bestemmingsplan en duurzaamheidseisen
5. De Wet op de Kinderopvang en de eisen van de GGD
6. De richtlijnen van de KVLO aangaande het speellokaal

Verkenning

In een plenaire bijeenkomst met een brede afvaardiging van alle gebruikers heeft op 14 maart 2024 een eerste gedachtewisseling plaatsgevonden over het Programma van eisen.

Hierbij werd het instrument Mentimeter ingezet. Op de volgende pagina's is een samenvatting van de resultaten weergegeven. Het complete verslag van deze Verkenningsbijeenkomst is te downloaden via:
<https://app.box.com/s/av7og3sqtchmvwshwx5wi0hfu4zx9aac>

De resultaten zijn gebruikt bij de workshop Expeditie nul25 en terug te vinden in dit document in de pagina's na het vlekkenplan.

Verkenning

Wat voegen we toe aan de nieuwe situatie?

Verkenning

Korte samenvatting van de uitkomst van de Mentimeterpeiling:

- Samenwerking en gezamenlijkheid is heel belangrijk. Eén hoofdentree wordt gekozen en een gezamenlijk te gebruiken centraal gebied. Vooral peuters en kleuters kunnen ruimtes van en met elkaar benutten.
- Traditioneel onderwijsconcept vormt de basis. Hierin moet wel ruimte zijn voor werken nabij het klaslokaal.
- Ruimtes voor medewerkers liggen zoveel mogelijk bij elkaar.
- Aandacht wordt gevraagd voor speciale plekken voor techniek, muziek, dans, koken, boeken enz

Vorbereiding Expeditie

Vooruitlopend op de Expeditie hebben de deelnemers een aantal vragen beantwoord. Hieronder de samenvatting

Wat is voor jou het meest b	Gym: dat het gebouw en schoolplein uitnodigt tot bewegen	goed ingerichte eigen lokalen, warme kleuren en warmte
belangrijk aan de nieuwe huisvesting	Ruimte voor persoonlijke begeleiding van kinderen, en werkplekken	Pa en Bso een eigenruimte (gedeelt) op de begane grond in de buurt van de kleuters
	Opvang onderwijs op 1 locatie, grote lokalen, hek om schoolplein; veiligheid	Voldoende toiletten voor de kinderen aanwezig
	Voldoende opberg ruimte	Ruime indeling aangepast op de leeftijd
	multifunctionele ruimte	voldoende opslag (voor meubels)
	Ruime speelzaal (rechthoek voor 30 kinderen	Verbindende lokalen flexibel
	Flexibele ruimten en meubels	Ruimte voor beweging
	Verschuifbare wanden	Minimaal 3 slaapkaemers voor de babygroep
	ruim, rust licht veel genoemd, natuurlijke materialen, sfeer	gezamenlijke speelhal enkel voor KDV
	Overkapping voor buitenspielen met slecht weer	Deuren (schuif) tussen de groepen
	Deuren naar eigen buitenruimte	gezamenlijke verschoonruimte
	ruimten voor creatieve lessen	eigen deur naar buiten (babytuin)
	centrale ruimte voor optredens ed	Aparte3 plek voor (voldoende) buitenspielen
	Keuken voor de kinderen	lage ramen kleine kinderen kunnen naar buiten kijken.
	voldoende ruimte voor jassen en tassen	Lokaal geschikt voor het maken van hoeken
Wat is je grootste zorg	Kleine lokalen	kleine ruimten
	Weinig ruimte voor extra faciliteiten	kleine buitenruimte
	weinig buiten ruimte voor kinderen	Dat de Bso geen eigen ruimten heeft
	geen frisse lucht	Dat er geen aangrenz buiten is voor de BSO groepen
	Dat er twee pleinen zijn	Gehorigheid
	kanteel weg van school i/vm ruimte	Centrale plaats voor directie, LM voor doorgaande lijn 0-13
	kleinere lokalen	in elk lokaal plaek voor bereiding eten (crackers, fruit ed)
		Dat de wensen van kdv meegenomen worden
		Waar gaan we naar toe tijdens de verbouwing
Heb je een vraag?	Is een buitentrapp noodzakelijk als nooduitgang?	Is opvang net zon prioriteit dan school?
		Hoeveel zeggenschap hebben we als organisatie (en pm-ers)/mbt de nieuwbouw
		Aan BSO bovenbouw, waar willen jullie zitten met de bso, bij klassen of als bso bij elkaar?
Wat is het meest belangrijk naast welke groep?klas	Aan de parallel klas, liefst met een (mini) bouw 1,2/3,4/5,6/7,8/	peuters naast de baby's doorgaande lijn
naast welke groep?klas	Dicht bij elkaar als bouw	tuin niet op zuiden
	duidelijke groepsverdeling	eigen babytuin
	Voldoende flexplekken	Vertikaal naast baby's, elkaar helpen en uitwisselen
	bij de onderbouw (janneke) i/vm conact en terug kijken voor kinderen	PA naast en bij het KDV
	Peuters, kleuters en groep 3 bij elkaar i/vm doorgaande lijn	PA en peuters grenzend aan kleuters
	groep 1-2 in de buurt van kdv, doorgaande lijn	hele kdv bij elkaar
	speelpleinen aan elkaar maar wel gescheiden (flexibel?)	BSO aan de speelruimte
	klas met deur aan het schoolplein voor buitenspielen	BSO bij klas of BSO bij elkaar
		pa en jongste bso op de begane grond bij groeie 1 en 2 om vorm en inhoud te geven aan de doorgaande lijn
	logische indeling met opvang/ onderbouw middenboei en bovenbouw i/vm samenwerking	Buitenspeelruimte aan de groep
	in de buurt van de bovenbouw op een vaste plek (jane)	voorkeur bij klas en bso groep i/vm korte lijnen met professionals
	kantoor ib directie admini bij elkaar	

Vorbereiding Expeditie

Wat zijn kansen in samenwerking	Peuters (oudste) en kleuters samen buitenspelen indien mogelijk (dicht bij elkaar)	Gezamenlijke ruimten zoals creatief bib gym
met school en KOV als je kijkt wat anders zou kunnen	Voldoende pauzetijd beschikbaar stellen voor medewerkers	Hal aansluiten bij kleuters (flexibel) gescheiden?
	Thema ruimten delen	gezamenlijke pauze/ vergader ruimte evt balkon tuin voor personeel
	peuters kleuters dicht bij elkaar, samenwerken makkelijker	Door positie in gebouw samenwerking meer gestimuleerd.
	een aantal gezamenlijke studiedagen (opvang, onderwijs)	Meer overleg als beide organisaties geen kinderen hebben (BSO onderwijs)
	Minimaal behouden wat er nu is	Betere communicatie voor naschoolse activiteiten
	Ruimte waar peuters en kleuters samen kunnen werken	door goede positionering betere samenwerking, zoals bodymap
	door kleuters peuters dicht bij elkaar, bevorden samenwerking bijv op gebied van thema's	KOV en kleuters bij elkaar ook met buitenspelen rekening houden met positie slaapkamers kinderen
	Ruimtes inzetten na school voor BSO	Gezamenlijk speelgoed en opslag plaats i/vm gevarieerd aanbod speelgoed
	ruimte om apart en samen te werken	Gezamenlijke thema's als babygroep minder verbonden met onderwijs
	Meer samenwerking en en meer gebruik van elkaars ruimten	
	gezamenlijke ruimtes keuken handvaardigheid tuinen	
Wat mag zeker niet gebeuren que ruimte gebruik	Kanteel los van school	Dat kdv niet meegenomen in de plaatsing van het gebouw, dat we zomaar ergens komen
	Dat er veel ruimte verloren gaat in niet functionele ruimtes	Dat er te weinig ruimte is om los met een groepje kinderen te zitten
	Geen vloerbedekking	BSO een soort zwerfend bestaan gaat lijden, behoefte aan eigen ruimte en sfeer welke bijdraagt aan welbevinden ebveiligheid
	Altemaal losse eilandjes	te weinig berging
	Te grote ruimten die weinig gebruikt worden	
	te grote groep en een te kleine ruimte	
	beknibbelen op bieib, podia	
	KOV niet in hetzelfde pand	
	KDV niet in de buurt van kleuters	
	weinig gadorobe ruimte	
	kleinere lokalen	
	geluidsoverlast vanuit aangrenzende ruimtes	
	vloerbedekking	
	te veel leegstand van weinig gebruikte ruimte	
Hoe is de samenwerking kov en school te versterken als je kijkt naar ruimte en positie		
	kleuters kov bij elkaar hoeken delen	peuters kleuters bij elkaar , binnenlopen
	school en kov bij elkaar, bso nabij klastokalen kan storend zijn voor leerkrachten	pa en 1-2 grenzen aan hetzelfde plein overstap pa en school geleidelijker
	nabijheid zal helpen in de samenwerking maar bereidheid tot investeren in de ander is even zo belangrijk	kleuters kunnen dan ook nog even bij PA aanhaken indien nodig
	samen activiteiten doen, bevordert de samenwerking	duidelijkheid welke ruimtes door wie en wanneer gebruikt worden
	samen gebruik van ruimtes en samen verantwoordelijk	gezamenlijke gezellige pauze/ vergader ruimte

Expeditie nul25

Op 17 april vond de workshop **Expeditie nul25** plaats. Dit is een instrument om op snelle en interactieve wijze in beeld te brengen, wat de kenmerken zullen zijn van de beoogde samenwerking en de gevolgen hiervan voor de huisvesting.

Expeditie nul25 wordt uitgevoerd op drie borden:

1. Hoofdclustering van het geheel of van een onderdeel
2. Doelgroep, activiteiten en voorzieningen
3. Kwaliteiten, sfeer en uitstraling.

Via kaartjes en foto's ontstaat tijdens de workshop het gesprek over deze onderwerpen en de keuzes die gemaakt gaan worden.

De tekst en de plaatjes in dit document zijn door de deelnemers uitgezocht en geschreven.

Workshop Expeditie nul25

De deelnemers:

- Suzanne
- Marieke
- Pamela
- Tamara
- Hans
- Anne
- Marjanne
- Nicole
- Bas
- Alice
- Anneke
- Myrthe
- Renske
- Katinka

Workshop Expeditie nul25

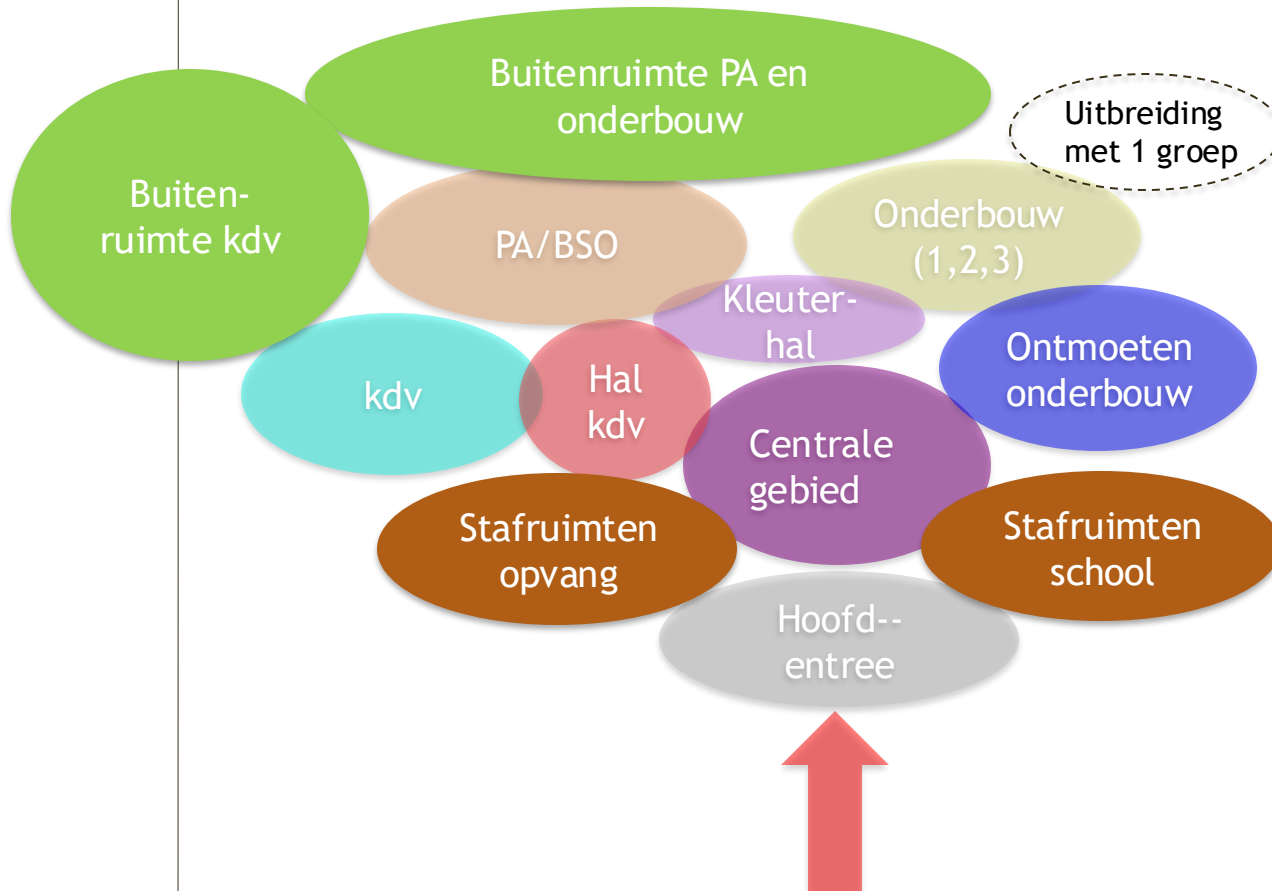
Op de volgende pagina's is het resultaat van deze workshop weergegeven, te beginnen met het vlekkenplan.

Dit is een layout (geen plattegrond) van de te onderscheiden gebieden met daarin aangegeven de activiteiten en kenmerken van het gebied. Tevens is te zien hoe de relaties tussen de verschillende gebieden zou moeten worden.

Op de pagina's daarna volgt een toelichting hierop per gebied, eerst voor de begane grond en daarna voor de verdieping.

In de bijlage is het ruimteprogramma opgenomen met de aantallen, soorten en oppervlaktes per ruimte hierin aangegeven.

Vlekkenplan (hoofdropzet)

Toelichting op het gebied Hoofdentree

De hooftentree is goed vindbaar en uitnodigend. Wees Welkom! Er hangt een prikbord voor communicatie (fysiek of digitaal).

De entree is bedoeld voor bezoekers, personeel, leveranciers en andere gasten, maar ook voor de ouders die hun kinderen naar de dagopvang komen brengen. Onderbouw en groep 3 krijgen een eigen entree, evenals midden- en bovenbouw.

In dit gebied vinden we ook een aantal facilitaire zaken zoals een toiletten en een kopieerruimte met papieropslag, goed bereikbaar voor school en opvang.

Aan weerszijden van dit gebied treffen we enkele staf- en spreekruimtes van school en opvang, niet te ver van elkaar verwijderd. Voor het overige liggen de stafruimtes verspreid over het gebouw.

Mooi licht in een overzichtelijke ruimte

Speellokaal ook voor muziek, drama en dans.

Toelichting op het gebied Centrale Ruimte

Het gebied Centrale Ruimte op de begane grond ligt centraal en is verbonden (trap, vide) met de Centrale ruimte boven.

De gezamenlijke “koffiepot” staat hier als ontmoetingsplek voor medewerkers, ouders, gasten.

Deze ruimte wordt gebruikt voor feesten, bijeenkomsten, info-avonden, ouderavonden en diverse podiumactiviteiten. Een tribunetrap kan gebruikt worden voor publiek. Een relatie met het speellokaal ligt voor de hand. Door dit lokaal te openen met een vouwwand en te verbinden met de Centrale Ruimte wordt de ruimte extra groot.

Dit is de ruimte die gebruikt kan worden door de Wijkraad en andere avond- en weekendgebruikers (senioren).

Toelichting op Rondom de Centrale Ruimte

Impressie van de
kleuterhal

Ontmoeten Onderbouw

Rondom de centrale ruimte liggen drie gebieden, duidelijke afgescheiden, maar ook met elkaar te verbinden.

1. De KDV-hal is een plek voor halen/brengen kinderen door ouders, voor bewegingsspel en ook is er een snoezelhoek.
2. De kleuterhal is voor samenspelen peuters en kleuters in verschillende hoeken.
3. Ontmoeten Onderbouw is het gebied voor kleuters en groep 3. Hier wordt gewerkt in groepjes en een boekje gelezen. Na 14.00 uur is dit een verzamelplek voor de BSO. Kanteel en school richten deze ruimte gezamenlijk in.

Impressie KDV-hal

Toelichting op de ruimtes voor KDV en PA

KDV (kinderdagverblijf) en PA (peuterarrangement) zijn twee afzonderlijke gebieden die naast elkaar liggen en een identieke planopzet laten zien. Zij maken gezamenlijk gebruik van de hal KDV.

Alle groepsruimtes zijn even groot vanwege optimale flexibiliteit. De ruimtes zijn nooit kleiner dan 56 m² netto: 16 kinderen x 3,5 per kind. Elke groepsruimte heeft een eigen tuindeur naar de buitenruimte 0 < 4 jaar.

Steeds worden twee groepsruimtes met elkaar verbonden d.m.v. een toilet/verschoonruimte en een keukentje. Bij de PA is de verschoonruimte voorzien van een peutertoilet.

De ruimtes voor PA worden ook gebruikt voor BSO-jong.

Toelichting op Onderbouw + gr.3

Onderbouw en groep 3 hebben hun eigen gebied op de Begane grond.

Elke groepsruimte heeft een eigen toiletruimte. De leerkracht kan de voorruimte van deze toilet in de gaten houden via een raampje in de groepsruimte.

Elke groepsruimte heeft een eigen tuindeur naar de buitenruimte 0 < 4 jaar.

Ouderavonden vinden plaats in deze groepsruimte.

Ouders halen en brengen de kinderen via de buitenspeelruimte. Vandaar dat dit gebied een eigen tochtportaal heeft.

Toelichting buitenspelen KDV en PA

KDV en PA maken gebruik van een omheinde buitenruimte die voldoet aan de eisen van de GGD.

Alle groepsruimtes zijn direct verbonden met deze buitenruimte via een “tuindeur” (zonder tochtportaal).

Er is een babytuin en een mogelijkheid om buiten te slapen voor baby's in de buurt van de babygroepen. Dit buitenslapen vindt plaats op een afgeschermd plek niet in de buurt van buitenspelende kinderen.

De buitenruimte is avontuurlijk en groen. Er wordt gerold met rollend materieel en gespeeld met zand en water. De plek moet gedeeltelijk in de zon en gedeeltelijk in de schaduw liggen.

Een buiten-WC in of aan het hoofdgebouw is gewenst.

Toelichting buitenspelen OB en gr. 3

De buitenruimte van de onderbouw grenst aan die van KDV en PA. Groep 3 speelt hier ook, maar heeft een apart hoekje. Kleuters spelen niet voor de ramen van groep 3.

Alle groepsruimtes zijn direct verbonden met deze buitenruimte via een “tuindeur” (zonder tochtportaal).

De buitenruimte is avontuurlijk en groen. Er wordt gerold met rollend materieel en gespeeld met zand en water. De plek moet gedeeltelijk in de zon en gedeeltelijk in de schaduw liggen.

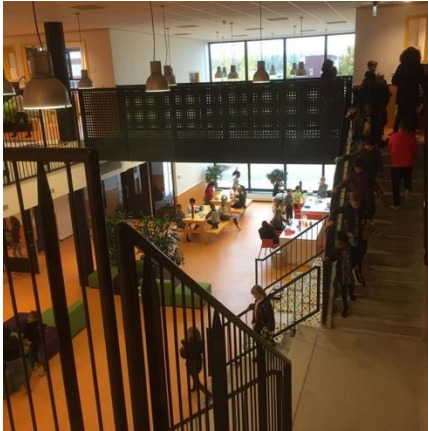
Een buiten-WC in of aan het hoofdgebouw is gewenst. Ouders halen hun kinderen op vanaf dit plein.

Buitenruimte Kanteel en onderbouw met elkaar verbinden zodat de kinderen van 2 tot 6 jaar af en toe samen kunnen spelen

Vlekkenplan: verdieping

Toelichting op het gebied Centrale Ruimte

Mooie verbinding met beneden, maar dit is veel te donker.

Fijne plekjes om te chillen of een boek te lezen zijn belangrijk.

Het gebied Centrale Ruimte op de verdieping ligt centraal en is verbonden met de Centrale ruimte beneden middels een trap en/of een vide.

De sfeer is rustig en de uitstraling kleinschalig. Niet te donker!

Dit gebied is ook van buitenaf te bereiken. Via een tochtportaal met trap komen de leerlingen hier aan, bij een plek om de jas op te hangen. Meteen daarna ben je in de Centrale Ruimte. Het is dus geen buitentrap. Die is niet gewenst ivm vandalisme.

De Centrale Ruimte wordt gebruikt door de midden- en bovenbouw van de school en ook voor de BSO.

De activiteiten bestaan uit: boek lezen, chillen/niets doen, en er is een plek voor het exposeren van de producten uit Crea.

‘Verbinden is delen,
delen is verbinden.’

Toelichting op midden- en bovenbouw

Op de verdieping, grenzend aan de Centrale Ruimte liggen twee gebieden:

- De middenbouw (gr. 4,5 en 6) met 5 groepsruimtes
- De bovenbouw (gr. 7 en 8) met 4 groepsruimtes.

Mocht het in de toekomst gewenst zijn groep 6 bij de bovenbouw aan te laten sluiten dan ruilen midden- en bovenbouw van plek.

In beide gebieden is ook een ruimte voor BSO opgenomen. De invulling van deze BSO-gebieden (en beneden bij de onderbouw) moet nog worden bepaald. Tijdens schooluren tot 14.00 uur kunnen de leerlingen deze gebieden gebruiken voor zelfstandig werken of voor thema's bijv. bewegen. Deze ruimte dient feitelijk als leerplein.

Middenbouw heeft een eigen ontsluiting naar de buitenruimte.

Toelichting op het gebied Crea

"To life a creative life we must lose our
fear of being wrong."

Joseph Chilton Pearce (1926-heden)

Het gebied Crea ligt op de verdieping grenzend aan de Centrale ruimte. Alle groepen van de school en ook de BSO maken hier gebruik van. Een goede bereikbaarheid is dus belangrijk. Crea is direct verbonden met de buitenruimte: In 't groen.

Crea gaat over ontdekkend leren. De belangrijkste activiteiten zijn: techniek, handvaardigheid, knutselen en koken met kinderen. Dit moet mee kunnen groeien met toekomstige ontwikkelingen.

De BSO kan hier verzamelen aan een lange tafel in de buurt van de keuken. De keuken ligt op de grens met het centrale gebied, als een verbindend element. Maar activiteiten in de keuken mogen nimmer leiden tot (geluid-)overlast in het Centrale gebied. Kan de keuken een bijzondere ontmoetingsplek worden?

Toelichting gebied: In het groen

Het gebied “In het groen” is het dakterras dat voor de school heel belangrijk is voor meerdere soorten activiteiten waarvoor de begane grond minder geschikt is.

Denk aan: buitenles, moestuin in bakken voor educatieve doeleinden, planten en dieren en ook een zitgelegenheid voor het personeel in de pauze.

Het dakterras is te bereiken vanaf de Centrale Ruimte en kent naast zonnige plekken zeker ook genoeg schaduw.

Er komt geen buitentrap direct naar beneden. Dit i.v.m. voorkomen van vandalisme.

'School is een plaats voor ontmoeting met datgene wat we zelf wellicht nooit gekozen hadden.'

Gert Biesta

Toelichting op de Studio

De Studio bedoeld om ruimte te bieden aan talentontwikkeling.

Meerbegaafde leerlingen kunnen hier terecht voor specifieke activiteiten.

Omdat deze ruimte niet fulltime in gebruik is moet hij multifunctioneel inzetbaar zijn. Deze ruimte kan bijv. ook gebruikt worden als stilteruimte, toets-ruimte en als vergaderruimte.

'A curious mind is a joy forever.'

Sommige van deze activiteiten vragen opstellingsruimte bijv. voor het bouwen met lego. Om multifunctioneel gebruik te verkrijgen moet hiervoor een slimme oplossing bedacht worden.

‘Kan de leraar in de schoenen staan van een leerling en het onderwijs zien vanuit zijn perspectief? Als dit is begrepen, kan de leraar weten wat de optimale feedback is om de leerling vooruit te helpen.’

John Hattie

Bron: John Hattie (2012). *Leren zichtbaar maken*. Uitgeverij Bazalt, Rotterdam.

Toelichting op Ontmoeten professionals

Dit gebied wordt gebruikt door alle professionals die werkzaam zijn in het Kindcentrum. Het wordt een prettige, rustige ruimte om elkaar te ontmoeten.

De ruimte is ingericht voor koffiepauze en lunch van de medewerkers, maar je kunt ook wat vakbladen lezen of een laptop openslaan buiten de pauze om.

Er is behoefte aan een kleine buitenruimte behorende bij deze plek buiten het zicht van de leerlingen. Een klein balkon of een hoekje van het dakterras volstaat.

Transparantie, expositie
en opbergmogelijkheden

Toelichting op buitenspelen oudere ll

De verbinding met buiten verloopt via een trap die eindigt in een tochtportaal dat toegang geeft tot de buitenruimte voor de oudere leerlingen.

Er is een overkapping voor beschutting tegen wind, zon en regen. Hier staan vat picknicktafels voor rustige activiteiten.

Een buitenpodium in de vorm van een halve arena moet het mogelijk maken ook buiten les te geven.

Een moestuin/ontdektuin ligt in een rustige hoek, vrij van vandalisme.

Er is een relatie met de voetbalplek. Deze kan ook gebruikt worden door kinderen uit de buurt buiten schooltijd. Wellicht zijn hier meerdere mogelijkheden voor sport en spel.

Het gebouw moet diverse aanleidingen hebben voor Bewegend leren.

Van toepassing op het hele gebouw

Het gebouw is toegerust voor alle kinderen die hier naar school komen.

De ruimtes en de indeling zijn dusdanig dat functies in de toekomst kunnen wijzigen zonder dat verbouwen nodig is.

Glas in de binnenwanden van de groepsruimte en deuren met goede geluidsisolatie zijn gewenst.

De sfeer is huiselijk, gezellig, licht en transparant. Gebruik van natuurlijke materialen en kleuren verdient de voorkeur.

De toekomstige uitbreiding is opgenomen in het vlekkenplan zodat hierop geanticipeerd kan worden. Het gaat om twee groepsruimtes verticaal gestapeld opdat de verdeling over onder-midden en bovenbouw uiteindelijk wordt: 6-5-5.

Op de agenda

Uit de sessies zijn een aantal onderwerpen gekomen die nog nader onderzocht moeten worden:

- Groep 4 bij de Middenbouw op de verdieping? Of toch liever beneden bij groep 3?
- Groep 6 bij midden- of bij bovenbouw? Of wisselt dat?
- Hoe worden de eigen gebieden voor de BSO ingedeeld?
- Hoeveel fiets-parkeerplekken zijn nodig?
- In overleg met de gemeente, welke delen van het speelplein zijn openbaar toegankelijk buiten schooluren?

Gebouwconcept in getallen

Het tweelaagse gebouw is ca. 3.000 m² bvo groot. 1.704 m² hiervan ligt op de begane grond. Voor installaties en bruikbaar dakoppervlak staat nog ca. 400 m² ter beschikking. Inclusief bebouwd oppervlak en toekomstige uitbreiding is een minimaal terrein benodigd van ca. 3.527 m². Dat is exclusief kiss and ride.

In de bijlage van deze rapportage (zie blad Bijlagen en tevens achter in dit document) is een tabel opgenomen van de ruimtes en de bijbehorende oppervlaktes inclusief buitenruimte. Deze getallen zijn indicatief en dienen als vertrekpunt voor het ontwerp. Uitgangspunt is het wettelijk kader. Voor de tarraruimten is een percentage opgenomen. Dit is haalbaar en zelfs nog te verlagen als de architect slim om kan gaan met de verkeersruimtes. Installatie-onderdelen kunnen niet worden geplaatst in de bergingen van het Kindcentrum. Hiervoor dienen aparte ruimtes ontworpen te worden als onderdeel van het tarra-oppervlak. In aparte kolommen zijn de m²'s voor Kanteel in beeld gebracht en ook is af te lezen welke ruimtes op de begane grond dienen te liggen.

Bijlages bij dit Programma van eisen

Bijlages bij dit document:

1. Mentimeterverslag:
<https://app.box.com/s/av7og3sqtmvwshwx5wi0hfu4zx9aac>
2. Ruimteprogramma in vier tabbladen:
<https://app.box.com/s/ny136n7k3utpow4ay5z2cq18a7ocugdd>

Vervolg

Voor de toekomstige gebouwgebruikers is het een bron om mee verder te werken.

Wij van nul25 wensen jullie een vruchtbare samenwerking en een bijpassend prachtig gebouw!

Wendie

Colofon

nul25
Postbus 2841
3500 GV UTRECHT
www.nul25.nl

Wendie Hardeman
06 52593429 - whardeman@nul25.nl

Ruimtelijke kader					
Opdrachtgever		Signum Onderwijs	 nul25 ruimte voor toekomst		
Project		KC 't Sparrenbos			
Datum		30 oktober 2024			
Kindcentrum 't Sparrenbos	aantal leerlingen	aantal groepen	norm	vaste voet	m2 bvo
Basisschool					
Onderwijs	360	15	5,03	200	2.011
Gericht aanbod gem. beschikking)					25
Totaal Basisschool					2.036
BSO					
Eigen ruimtes					274
Dagopvang en peuterarrangement			bvo/groep		
Dagopvang		4	112		448
Peuterarrangement		2	112		224
Totaal opvang					946
TOTAAL m2 bvo					2.982
NB: de ruimte voor kinderopvang bleek niet haalbaar binnen het kader van 946 m2 bvo. Derhalve is de omvang bijgesteld naar 997 m2 bvo					

Ruimtelijk Programma van Eisen

Opdrachtgever Signum Onderwijs
 Project KC 't Sparrenbos
 Datum 30 oktober 2024

Gebied	Ruimtesoort	aantal	m2/ruimte	subt.	totaal	School	Kanteel	BG	Opmerkingen
Entreegebied					28	14	14	28	
	Hoofdentree (tochtportaal met meterkast)	1	8	8					
	Toiletten personeel	2	2,5	5					
	werkkast	1	2	2					
	Repro met papieropslag	1	9	9					
	MIVA-toilet	1	4	4					
Stafruimten school					39	39	0	39	
	Flexplek medewerkers	1	12	12					
	Flexplek medewerkers	2	9	18					
	Administratie	1	9	9					
Staf- en facilitaire ruimten kdv					20,5	0	21	21	
	Kantoor/spreekkamer	1	12	12					
	Washok/linnenkamer	1	6	6					
	Toilet leidsters	1	2,5	2,5					
Centrale gebied					255	229		255	
	Centrale hal incl. koffiecorner	1	64	64			20		te koppelen met het speellokaal
	Berging centrale hal	1	9	9					
	Speellokaal	2	84	168					
	Berging speellokaal	2	6	12			6		
	Kleutertoilet bij speellokaal	1	1,5	1,5					
KDV					340	0	340	340	
	Groepsruimten dagopvang incl. pantry	4	56	224					
	Pantry	2	8	16					
	Toilet- en verschoonruimte dagopvang	2	8	16					
	Slaapruimtes	8	9	72					
	Garderobe dagopvang	2	4	8					
	Berging dagopvang	1	4	4					
PA/BSO					140	0	140	140	
	Groepsruimten PA/BSO incl. pantry	2	56	112					
	Pantry	1	8	8					
	Toilet- en verschoonruimte peuters	1	8	8					
	Garderobe peuters	2	4	8					
	Berging	1	4	4					
Speelhal kdv en PA					45	0	45	45	
	Hal kdv	1	37	37					te koppelen aan speelruimte kleuterhal
	Tochtportaal naar buitenruimte	1	4	4					
	Buitentoilet in het tochtportaal	1	1,5	1,5					
	Toilet leidsters	1	2,5	2,5					

Onderbouw en groep 3				485	431		485
	Entree onderbouw en groep 3	1	4	4			
	Buitentoilet in het tochtportaal	1	1,5	1,5			
	Groepsruimten	6	52	312			
	Garderobe	6	5	30			
	Toiletten leerlingen (1 per groepsruimte)	6	2,5	15			aan de groepsruimte vast
	Toilet personeel	1	2,5	2,5			
	Kleuterhal	1	40	40			te koppelen aan hal kdv
	Flexplek medewerkers	2	9	18			
	Berging	1	8	8			
	BSO	1	54	54		54	
Middenbouw (4,5,6)				384	330		
	Entree	1	4	4			tochtportaal waarin de trap uitkomt
	garderoberuimte	1	25	25			
	Groepsruimten	5	52	260			
	Toiletten leerlingen	5	2,5	12,5			
	Toilet personeel	1	2,5	2,5			
	Flexplek medewerkers	2	9	18			
	Berging	1	8	8			
	BSO	1	54	54		54	
Bovenbouw (7,8)				324,5	271		
	Entree	1	4	4			tochtportaal waarin de trap uitkomt
	garderoberuimte	1	20	20			
	Groepsruimten	4	52	208			
	Toiletten leerlingen	4	2,5	10			
	Flexplek medewerkers	2	9	18			
	Toilet personeel	1	2,5	2,5			
	Berging	1	8	8			
	BSO	1	54	54		54	
Centrale gebied				64	64		
	Leerplein	1	64	64			
Crea				72	68		
	Crearuimte	1	64	64			
	Bergingen	2	4	8		4	
Extra				42	42		
	Studio	1	42	42			
Professionals				88	88		
	Pauzeruimte met pantry	1	60	60			
	Werkruimtes personeel	2	9	18			
	MIVA-toilet	1	4	4			
	Toiletten personeel	2	2	4			
	Werkkast	1	2	2			
Gedeeld							
	Installaties en meterkasten, patchkast			80	40	40	Overige installatieonderdelen in tarra
TOTAAL NETTO				2407	1615	792	1352
Tarra: verkeersruimte, constructie en overige technische ruimten (26%)				626	420	206	352
TOTAAL BRUTO				3032	2035	997	1704 m2 bvo

* deze ruimtes moeten verplicht op de begane grond gesitueerde worden. De andere ruimtes mogen op de begane grond, maar het hoeft niet.

		#	m2/#	m2
	buitenruimte kdv met aparte, afgescheiden plek voor buitenslapen	4	48	192
	buitenruimte PA/BSO	2	48	96
	buitenruimte onderbouw en groep 3	1	200	200
	buitenberging peuters en kleuters	1	20	20
	speelplein midden- en bovenbouw	1	400	400
	overige speelplekken *)	1	300	300
	voetbalplek (tevens kiss and ride)			-
	Kiss & Ride (zuidkant)			-
	parkeren personeel (openbare gebied)			-
	wachtende ouders met hun fietsen			-
	fietsen leerlingen	200	1,5	300
	fietsen personeel/bezoekers	20	1,5	30
	leveranciers/MIVA parkeerplaats	1	20	20
	afvalberging	1	15	15
	groen, paden en randen	1	350	350
TOTAAL m2 BUITENRUIMTE ONBEBOUWD				1923
Bebouwd oppervlak				1704
Footprint toekomstige uitbreiding				200
Totaal benodigd terrein				3827
Plangebied				4563
*) De verordening van de gemeente 's-Hertogenbosch gaat uit van een en speelplaats van 900 m2 netto bij school bij 300 leerlingen of meer.				

Programma van eisen buitenruimte									
Opdrachtgever	Signum Onderwijs								
Project	KC 't Sparrenbos								
Datum	30 oktober 2024								
Het terrein dient zodanig ingericht te worden dat een prettige buitenruimte voor kinderen tussen 0 en 12 jaar geboden kan worden. Hierbij rekening te houden met een diversiteit aan activiteiten, spelletjes, ballen, tuinieren, buitenles enz. Hierbij dient overlast voor de omringende woningen voorkomen te worden. (geluid, ballen over de schutting). De buitenruimte voor de kinderen < 4 jaar dient omheind te worden. Deze ruimte dient direct te grenzen aan de groepsruimtes. Een deel van de speelruimte voor alle kinderen (ook < 4 jaar) moet schaduwplekken bieden. Beschutting tegen wind is heel belangrijk voor de kwaliteit van de buitenspeelruimte. Wachtende ouders bij voorkeur op het speelplein om te voorkomen dat de doorgang in het openbare gebied belemmerd wordt. Zandbakken en speelruimte voor peuters en kleuters moeten een deel van de dag in de zon liggen om algvorming te voorkomen. De afvalberging dient aan de straat te grenzen zodat de zware kliko's snel aan de weg gezet kunnen worden.									

